

Учени, репресирани и документални изложби разказват за комунистическите режими в Източна Европа

<http://radiovelikotarnovo.com/news/3949>

16.03.2012г.

Над 50 учени от България, Румъния, Унгария и Германия се събират на международна конференция „Комунистическите режими в Източна Европа – надежди, разочарования, равносметка“. Форумът ще се проведе на 20 март, а негов домакин е катедра „Нова и най-нова история“ при Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Симпозиумът е част от проекта „Паметта за миналото за бъдещо отворено общество“, по който ВТУ е партньор от 2011 г. Близко 45 000 евро е общата стойност на проекта. Българският грант е 5501 евро. Привличане на гражданите и младите хора от четирите страни в осмисляне на причините и последиците от унищожаването на демократичните ценности в източноевропейските страни по време на установения в тях комунистически режим, е главната цел на дейностите по проекта. Различните форми на репресия в периода 1945 – 1956 г. са акцентът в проучванията на участниците. Темата, която обединява усилията на преподавателите и студентите от ВТУ, е „Живот без свобода“. Изследователи на съвременната история от СУ „Св. Климент Охридски“, Нов български университет, Института за исторически изследвания при БАН, от ДА „Архиви“, Националната художествена галерия ще се включат от българска страна, съобщи пом.-ректорът доц. Милен Михов. На 21 март конференцията ще продължи с кръгла маса. За участие в нея са поканени репресирани, наследници на жертви на комунистическия режим. „Крайно време е и във Велико Търново също да започне изследване на репресивната, тъмната страна на социализма. Все още малка гласност сме дали на децата на репресираните, които по един или друг начин също са били жертва на тази репресия“, каза координаторът на проекта Виолета Петрова.

Документални изложби ще илюстрират проблематиката на научния форум. Експозициите представят материали, съхранявани в Държавния военноисторически архив и в държавните архиви във Велико Търново и Русе. Включени са документи от личните семейни сбирки на Нина Киселкова, Мария Стефанова, Димитрина Бабекова, Иван Бейков и Иван Хараланов, съдени от Народния съд, обвинителни актове, присъди, снимки, протоколи за отнето имущество. „Представени са още документи, отразяващи гонения и репресии на духовенството след 9 септември 1944 г., дейността на анархистките организации във Великотърновско, промените в българското село,

репресиите и съпротивата на населението срещу колективизацията”, посочи директорът на дирекция „Регионален държавен архив” Ивелина Димитрова. Изложбите разкриват дейността на нелегални организации, на първото въоръжено съпротивително движение срещу наложения комунистически режим – Горянското. Другата паралелна изложба е на ДА „Архиви”. Тя е пътуваща, подредена е миналата година по случай 60-годишнината от първото излъчване на радио „Свободна Европа”. Направена е съвместно с Комисията по досиетата, Музея на МВР, Софийския университет, Българската изследователска група за студената война и Националния политехнически музей. „Изложбата разказва за гласовете извън „желязната завеса” и маркира дейността на трите големи западни радиостанции – „Би Би Си”, „Гласът на Европа” и „Дойче веле”, които заедно със „Свободна Европа” имат главната заслуга за повдигането на информационната завеса”, обясни Ивелина Димитрова.

Държавният военноисторически музей показва от фондовете си документи с мотивите за уволнение на неудобните офицери, подофицери и чиновници, документи, свързани с делото „Неутрален офицер”, подсъдими от Народния съд, осъдените по конспирацията „Военен съюз” като врагове на партията, документи за инциденти при незаконно преминаване на границата, свидетелства, които разкриват координацията между Армия – Държавна сигурност - Милиция – Разузнавателен отдел на Щаба на войската, съобщи директорът на архива Светлин Радев.

Галя Бояджиева